

CENTRUM BADANIA OPINII SPOŁECZNEJ

SEKRETARIAT 629 - 35 - 69, 628 - 37 - 04 UL. ŻURAWIA 4A, SKR. PT.24
ZESPÓŁ REALIZACJI 00 - 503 W A R S Z A W A
BADAŃ 621 - 07 - 57, 628 - 90 - 17 TELEFAX 629 - 40 - 89
INTERNET: <http://www.korpo.pol.pl/cbos> E-mail: cbos@pol.pl

BS/20/17/94

STOSUNEK SPOŁECZEŃSTWA POLSKIEGO DO KONKORDATU

KOMUNIKAT Z BADAŃ

WARSZAWA, LUTY '94

PRZEDRUK MATERIAŁÓW CBOS W CAŁOŚCI LUB W CZĘŚCI ORAZ WYKORZYSTANIE DANYCH EMPIRYCZNYCH
JEST DOZWOLONE WYŁĄCZNIE Z PODANIEM ŹRÓDŁA

Konkordat między Stolicą Apostolską a Rzeczpospolitą Polską został zawarty 28 lipca 1993 roku. Prace nad tym dokumentem trwały od jesieni 1991 roku, ale opublikowano go dopiero po podpisaniu przez obie strony (29 lipca '93). Według opinii negocjatorów, rokowania były trudne, a ich rezultat jest obustronnym kompromisem. Konkordat musi być jeszcze przyjęty przez Sejm, a następnie ratyfikowany przez prezydenta.

Publiczna dyskusja nad konkordatem została zapoczątkowana z chwilą, kiedy podano w wątpliwość zgodność treści układu z obowiązującą w Polsce konstytucją i naszą jurysdykcją. Dotyczy to zwłaszcza regulacji spraw finansowych oraz procedury zawierania małżeństw. Również inne spośród 29 artykułów konkordatu budzą wątpliwości części prawników i polityków.

Nasuwa się pytanie, czy społeczeństwo polskie wykazuje zainteresowanie konkordatem i wynikającymi z niego ustaleniami.

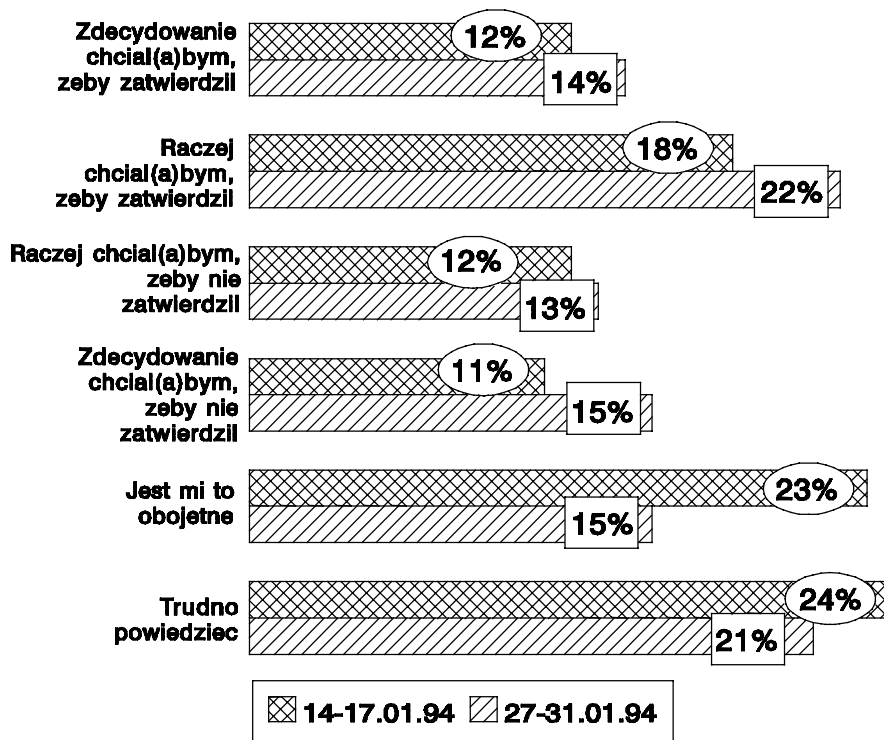
Stosunek do konkordatu

Wyniki badań¹ wskazują, że konkordat nie znajduje się w centrum zainteresowania naszego społeczeństwa. Może nawet przeszedłby bez echa, gdyby nie dyskusja na temat niezgodności poszczególnych jego artykułów z prawem polskim. Blisko połowa pytanych o osobisty stosunek do zatwierdzenia konkordatu przez Sejm przyjmuje postawę obojętną (23%) lub wykazuje brak orientacji (24%). Zwolenników zatwierdzenia jest nieco więcej (30%) niż przeciwników (23%).

¹ Badanie "Aktualne problemy i wydarzenia" (43) zrealizowano w dniach 14-17 stycznia '94 na 1226-osobowej reprezentatywnej próbie losowej dorosłych mieszkańców kraju.

RYS. 1

CZY CHCIAŁ(A)BY PAN(I), ŻEBY SEJM ZATWIERDZIŁ KONKORDAT W OBECNEJ POSTACI CZY TEŻ NIE?

Zdecydowanych zwolenników podpisania konkordatu jest tyle samo, co zdecydowanych przeciwników. Umiarkowani zwolennicy ("raczej chciał(a)bym") decydują o przewadze grupy aprobującej. Wraz z upływem czasu maleje liczba osób niezorientowanych i obojętnych, natomiast nie ulegają zasadniczej zmianie proporcje między zwolennikami i przeciwnikami zatwierdzenia konkordatu w obecnej postaci².

Obojętność wobec konkordatu rozkłada się mniej więcej równomiernie na wszystkie grupy społeczne. Wśród badanych nie mających zdania w tej sprawie nieco liczniej występują kobiety, osoby bardzo młode, ludzie ze wsi oraz respondenci o niskich dochodach i niskim poziomie wykształcenia³.

² Badanie "Aktualne problemy i wydarzenia" (44), 27-31 stycznia '94, ogólnopolska próba losowa dorosłych mieszkańców (N=1172).

³ Zob. tabele aneksowe.

Kryteria podziału na zwolenników i przeciwników są wyraźne i wyznaczone w sposób najczytelniejszy przez poglądy polityczne i częstość uczestnictwa w praktykach religijnych.

Tabela 1 w procentach

Orientacje polityczne	Czy chciał(a)by Pan(i), żeby Sejm zatwierdził konkordat w obecnej postaci?			
	tak	nie	jest mi to obojętne	trudno powiedzieć
Lewica	20	43	19	18
Centrum	29	24	25	22
Prawica	47	20	16	17
Trudno powiedzieć	22	7	31	40

Z przedstawionych danych wynika, że zwolennicy polsko-watykańskiej umowy rekrutują się głównie z prawicowego nurtu przekonań politycznych, przeciwnicy zaś reprezentują najczęściej poglądy lewicowe. Zależność stosunku ankietowanych do konkordatu od ich poglądów politycznych nie budzi zaskoczenia. Jest zrozumiałe, że stosunek do tej umowy wynika z osobistych poglądów na politykę rządu, politykę wobec Kościoła, pozycję i rolę Kościoła w państwie itp.

Oczywista wydaje się również zależność stosunku do konkordatu od częstości uczestniczenia w praktykach religijnych. Zwolenników zatwierdzenia konkordatu charakteryzuje większe niż przeciwników zaangażowanie w praktyki religijne.

Tabela 2 w procentach

Udział w praktykach religijnych	Czy chciał(a)by Pan(i), żeby Sejm zatwierdził konkordat w obecnej postaci?			
	tak	nie	jest mi to obojętne	trudno powiedzieć
Kilka razy w tygodniu	60	7	22	11
Raz w tygodniu	35	17	20	28
Kilka razy w roku	18	30	29	23
W ogóle nie uczestniczy	6	51	30	13

Wyraźnie widać zależność, którą można sformułować następująco: im większa częstość udziału w praktykach religijnych, tym częstsza aprobata konkordatu w obecnej postaci i tym rzadziej deklarowana dezaprobata zatwierdzenia tego dokumentu przez Sejm.

Inne czynniki, takie jak: wiek, wykształcenie, miejsce zamieszkania, przynależność społeczno-zawodowa i warunki materialne, również determinują stosunek do konkordatu, ale zależności nie są tak jednoznaczne jak w przypadku poglądów politycznych i religijnych.

Najwięcej zwolenników konkordatu mieszka na wsi i w małych ośrodkach miejskich. Przeciwnicy natomiast wywodzą się przede wszystkim z dużych miast.

Wraz ze wzrostem wykształcenia rośnie odsetek zarówno zwolenników, jak i przeciwników zatwierdzenia konkordatu przez Sejm, a jednocześnie maleją odsetki "obojętnych" i "niezorientowanych". Można więc stwierdzić, że od poziomu wykształcenia zależy przede wszystkim pewność formułowania opinii i ogólna orientacja.

Swój stosunek do konkordatu ankietowani uzasadniali odpowiadając na pytanie otwarte "Dlaczego chciał(a)by Pan(i), żeby Sejm zatwierdził lub nie zatwierdził konkordatu?"

Odpowiedzi na to pytanie udzieliło 630 spośród 1225 ankietowanych. Uzyskane opinie są rozproszone w 25 różnych kategoriach uzasadnień i najczęściej bardzo ogólnikowe. Uwagę zwraca natomiast koncentracja wyborów w dwóch grupach, najliczniej reprezentowanych.

Pierwszą z nich charakteryzują opinie, że "konkordat nie zapewnia rozdziału Kościoła i państwa; Kościół ma za dużo władzy w kraju, za duży wpływ na politykę, społeczeństwo, sprawy świeckie; jest uprzywilejowany; konkordat nie zmieni tej sytuacji, umacnia ją, jest zbyt korzystny dla Kościoła". W ten sposób uzasadnia swój stosunek do konkordatu 23% badanych spośród tych, którzy odpowiedzieli na pytanie otwarte. Opinię tę wyrażają przede wszystkim mieszkańcy dużych miast, robotnicy wykwalifikowani, kadra kierownicza, inteligencja oraz prywatni przedsiębiorcy.

Druga - nieco mniej liczna - grupa uzasadnień stosunku do konkordatu skupia 15% wszystkich osób, które odpowiedziały na to pytanie. Są to uzasadnienia zwolenników zatwierdzenia konkordatu przez Sejm, którzy spodziewają się regulacji stosunków między

państwem a Kościołem. Należą do nich przede wszystkim mieszkańcy wsi i małych miast, a także rolnicy. Ponadto wyraźniejsze niż inni poparcie dla prawnych regulacji stosunków państwo-Kościół deklarują osoby o poglądach prawicowych i często uczestniczące w praktykach religijnych.

Stosunek do nauczania religii

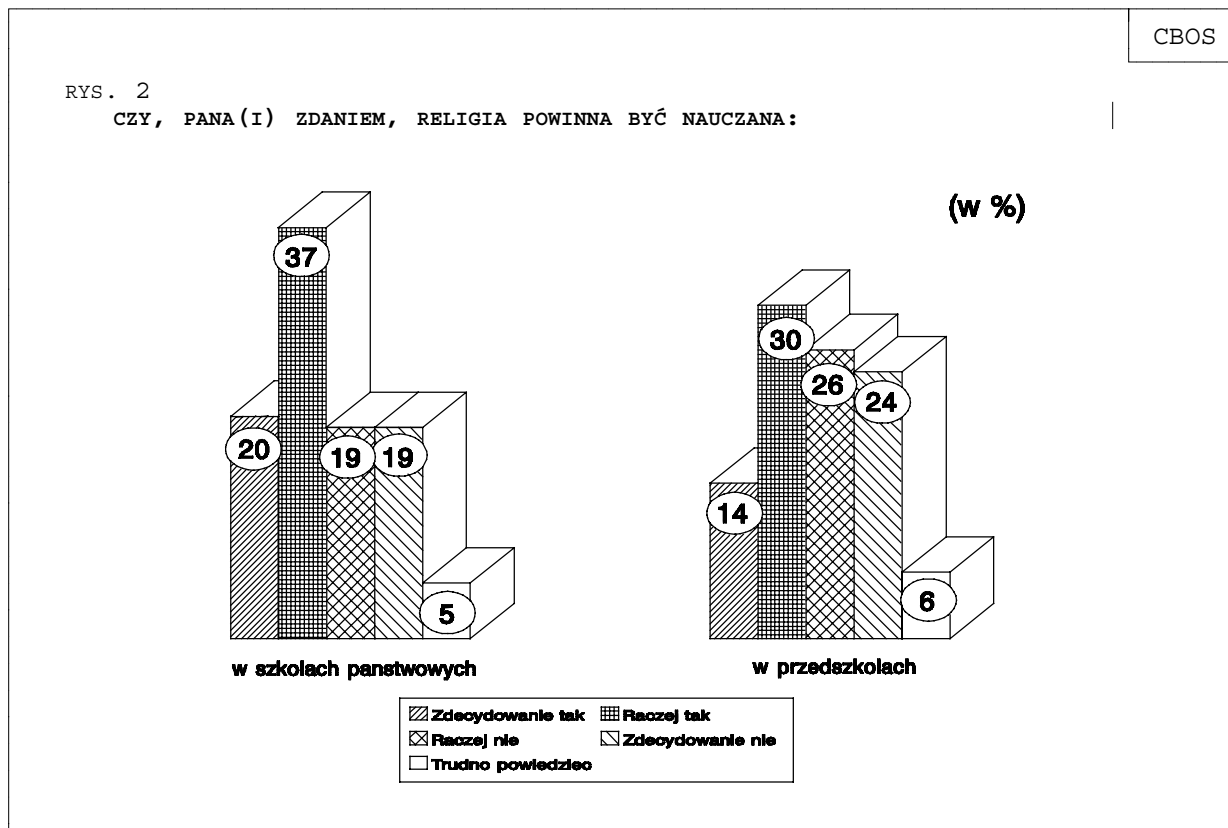
W konkordacie potwierdzono prawo Kościoła katolickiego do prowadzenia placówek oświatowych i wychowawczych oraz utrzymano nauczanie religii w szkołach na dotychczasowych zasadach.

Wprowadzenie nauki religii do szkół w 1990 roku wywołało wiele kontrowersji i emocji. Towarzyszyły temu publiczne dyskusje o wolności osobistej, tolerancji, dyskryminacji mniejszości religijnych itp. Od początku jednak aprobata szkolnych lekcji religii była powszechniejsza od dezaprobaty i od 1991 roku utrzymuje się mniej więcej na tym samym poziomie⁴. Na przykład we wrześniu '91 zwolennicy nauczania religii w szkołach państwowych stanowili 57% badanych, przeciwnicy 42%; w kwietniu '93 odpowiednio 54% i 41% ankietowanych.

Najnowsze badania również potwierdzają przewagę zwolenników religii w szkołach państwowych (57%) nad przeciwnikami (38%). Za nauczaniem religii w szkole opowiadają się przede wszystkim ludzie starsi, mieszkańcy wsi i małych miast, rolnicy i robotnicy niewykwalifikowani, a także emeryci i osoby praktykujące.

Katecheza w przedszkolu ma więcej przeciwników (50%) niż zwolenników (44%).

⁴ Zob. dane z badań CBOS z lat 1991-1994.

Istotne jest, czy opinie o nauczaniu religii w szkole i przedszkolu wynikają ze stosunku ankietowanych do konkordatu.

Tabela 3

w procentach

Czy chciał(a)by Pan(i), żeby Sejm zatwierdził konkordat?	Czy religia powinna być nauczana w szkole?					Ogółem
	zdecydowanie tak	raczej tak	raczej nie	zdecydowanie nie	trudno powiedzieć	
Zdecydowanie tak	58	32	7	3	0	12
Raczej tak	32	47	9	7	4	18
Raczej nie	8	34	25	25	7	12
Zdecydowanie nie	2	20	16	58	2	11
Trudno powiedzieć	15	38	24	16	7	47
Ogółem	20	37	17	19	5	100

Okazuje się, że istnieje zależność między aprobatą nauczania religii w szkole i stosunkiem ankietowanych do konkordatu. Zwolennicy zatwierdzenia konkordatu przez Sejm aprobują też nauczanie religii w szkole. Jeśli ktoś zdecydowanie opowiada się za przyjęciem konkordatu przez Sejm, to w 90% jest zwolennikiem religii w szkole.

Również opinie dotyczące nauczania religii w przedszkolu konsekwentnie wynikają ze stosunku do konkordatu.

Tabela 4 w procentach

Czy chciał(a)by Pan(i), żeby Sejm zatwierdził konkordat?	Czy religia powinna być nauczana w przedszkolu?					Ogółem
	zdecydowanie tak	raczej tak	raczej nie	zdecydowanie nie	trudno powiedzieć	
Zdecydowanie tak	46	34	10	5	5	12
Raczej tak	19	47	21	8	5	18
Raczej nie	5	22	40	29	4	12
Zdecydowanie nie	2	12	19	67	0	11
Trudno powiedzieć	10	28	30	23	9	47
Ogółem	14	30	26	24	6	100

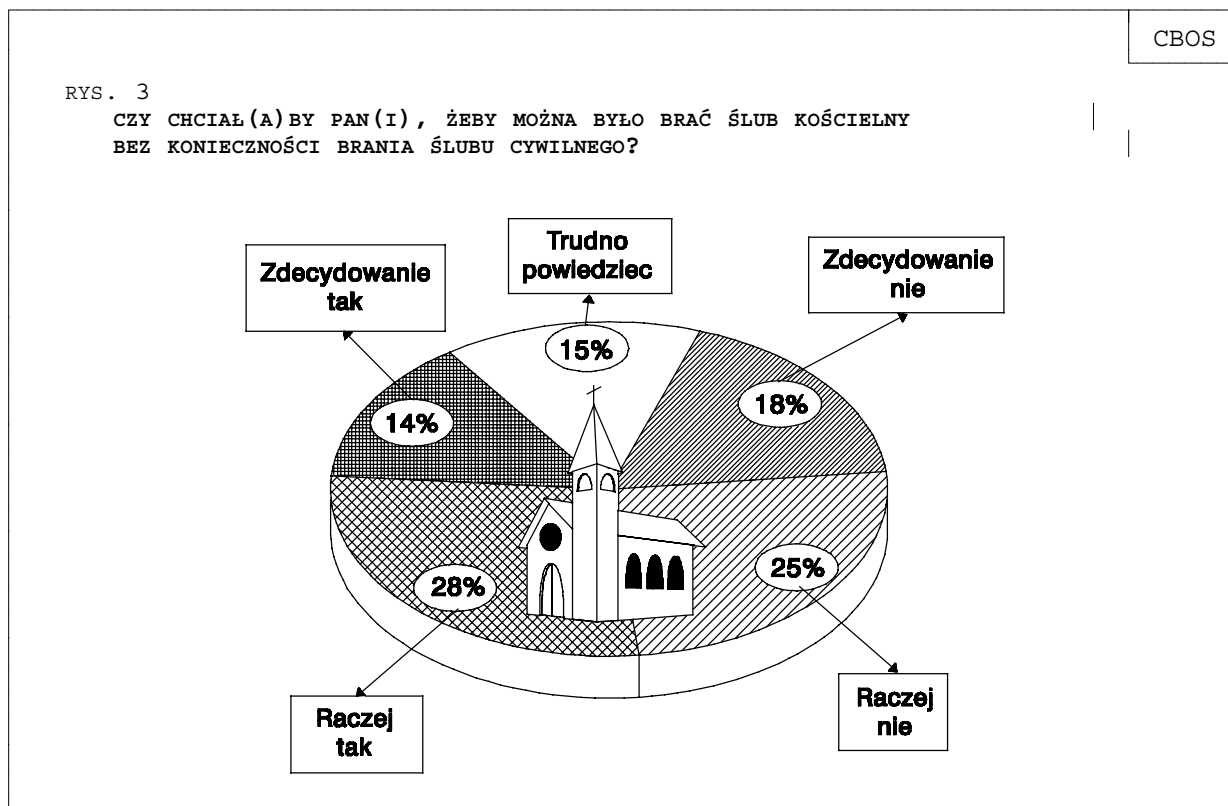
Jednak w tym przypadku społeczeństwo wykazuje mniej stanowczą postawę. Odsetek zdecydowanych zwolenników konkordatu jednocześnie aprobujących religię w przedszkolu jest niższy niż jednocześnie aprobujących religię w szkole. Ponadto okazuje się, że zwolennicy nauczania religii w przedszkolu z całą pewnością chcą ją wprowadzić do szkół państwowych, ale tylko 2/3 aprobujących religię w szkole wprowadziłoby ją radykalnie do przedszkoli.

Stosunek do procedury zawierania związków małżeńskich

Jeśli konkordat w obecnej postaci będzie przyjęty przez Sejm, to Polacy będą mogli brać tylko ślub kościelny (bez skutków cywilnych bądź ze skutkami cywilnymi). Będzie także możliwość wzięcia ślubu kościelnego, a następnie (po dowolnym czasie) ślubu cywilnego. Można też będzie zawierać jedynie związek cywilny, choć oczywiście Kościół tego nie akceptuje⁵.

⁵ Zob. treść konkordatu, artykuły dotyczące zawierania związku małżeńskiego.

Jak odnosi się do tych możliwości nasze społeczeństwo?

Zdania na temat ślubów dzielą respondentów niemal na równe części: 42% z nich aprobuje branie tylko ślubu kościelnego i niemal taka sama grupa z dezaprobatą odnosi się do tej możliwości. Stosunek do procedury zawierania związków małżeńskich wykazuje słabą zależność od cech społeczno-demograficznych. Jedynie poglądy polityczne wyraźnie różnicują stosunek do tego zagadnienia.

Tabela 5

w procentach

Orientacje polityczne	Czy chciał(a)by Pan(i), żeby można było brać tylko ślub kościelny?		
	tak	nie	trudno powiedzieć
Lewica	35	56	9
Centrum	43	43	14
Prawica	55	35	11
Trudno powiedzieć	34	38	28

Osoby o poglądach prawicowych w większym stopniu od pozostałych wyrażają aprobatę ślubu kościelnego bez konieczności zawierania związku cywilnego. Natomiast ludzie o poglądach lewicowych częściej wyrażają dezaprobatę tej praktyki. Należałoby jednak podchodzić do tych danych z dużą rezerwą, gdyż intencje pytania nie dla wszystkich mogły być zrozumiałe.

Wydaje się, że opinie o procedurze ślubów są związane przede wszystkim z poczuciem bezpieczeństwa, potrzebą legalizacji w świetle prawa polskiego, utrwalonym zwyczajem podwójnego zawierania związków: cywilnego i kościelnego, wreszcie - z niedostateczną znajomością artykułów konkordatu dotyczących tej kwestii. Za poparciem tej tezy przemawia fakt, że stosunek do ślubów nie wykazuje związku ani ze stosunkiem do konkordatu, ani ze stosunkiem do nauczania religii w państwowych placówkach oświatowych.

★

★ ★

Podsumowując można stwierdzić, że jakkolwiek konkordat budzi małe zainteresowanie społeczne i nie wywołuje emocji, zdołał jednak podzielić społeczeństwo. Linia tego podziału przebiega głównie według kryteriów politycznych i religijnych.

Można też zaryzykować tezę, że stosunek do konkordatu nie wynika ze znajomości zawartych tam artykułów legislacyjnych. Takie przypuszczenie nasuwa brak związku między stosunkiem do konkordatu a opinią o ewentualnych zmianach w procedurze zawierania związków małżeńskich, a także brak jednoznacznego poparcia dla wprowadzenia religii do przedszkoli.

Opracowała

Macieja FALKOWSKA

A N E K S

PODZIAŁ NA REGIONY W BADANIACH CBOS

1. Region północny:

09 woj. elbląskie
10 woj. gdańskie
17 woj. koszalińskie
26 woj. olsztyńskie
39 woj. słupskie
41 woj. szczecińskie

2. Region zachodni:

11 woj. gorzowskie
12 woj. jeleniogórskie
20 woj. legnickie
45 woj. wałbrzyskie
47 woj. wrocławskie
49 woj. zielonogórskie

3. Region środkowozachodni:

05 woj. bydgoskie
13 woj. kaliskie
16 woj. konińskie
21 woj. leszczyńskie
29 woj. pilskie
32 woj. poznańskie
44 woj. toruńskie
46 woj. wrocławskie

4. Region środkowy:

01 woj. warszawskie
07 woj. ciechanowskie
24 woj. łódzkie
30 woj. piotrkowskie
31 woj. płockie
34 woj. radomskie
37 woj. sieradzkie
38 woj. skierniewickie

5. Region wschodni:

02 woj. bielsko-podlaskie
03 woj. białostockie
06 woj. chełmskie
22 woj. lubelskie
23 woj. łomżyńskie
28 woj. ostrołęckie
36 woj. siedleckie
40 woj. suwalskie
48 woj. zamojskie

6. Region południowo-wschodni:

15 woj. kieleckie
18 woj. krakowskie
19 woj. krośnieńskie
25 woj. nowosądeckie
33 woj. przemyskie
35 woj. rzeszowskie
42 woj. tarnobrzeskie
43 woj. tarnowskie

7. Region południowo-zachodni:

04 woj. bielskie
08 woj. częstochowskie
14 woj. katowickie
27 woj. opolskie

Tabela 1. Czy chciał(a)by Pan(i), żeby Sejm zatwierdził czy też nie zatwierdził konkordatu w obecnej postaci? 1 - Chciał(a)bym, żeby zatwierdził; 2 - Chciał(a)bym, żeby nie zatwierdził; 3 - Jest mi to obojętne (%)

	1	2	3	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	29	24	23	24	1225
Płeć					
Mężczyźni	30	26	23	20	558
Kobiety	28	21	23	27	667
Wiek					
do 24 lat	26	17	24	34	162
25-34	26	28	28	19	186
35-44	25	30	23	23	285
45-54	34	22	21	23	205
55-64	32	25	20	23	194
65 lat i więcej	34	16	24	25	193
Miejsce zamieszkania					
Wieś	28	18	23	31	472
Miasto do 20 tys.	39	16	25	19	141
od 21 do 100 tys.	30	28	20	22	243
101-500 tys.	31	28	21	20	198
501 tys.i więcej mieszk.	20	35	28	16	171
Region					
Północny	36	28	16	20	145
Zachodni	19	28	30	22	124
Środkowozachodni	25	28	24	22	176
Środkowy	25	26	23	26	223
Wschodni	34	16	24	26	143
Południowo-wschodni	34	20	17	29	197
Południowo-zachodni	30	20	27	22	217
Wykształcenie					
Podstawowe	27	17	28	28	450
zasadnicze zawodowe	30	21	24	25	321
Średnie	30	28	21	21	359
Wysze	33	46	7	13	96
Grupa społ.-zaw. pracujący					
Kadra kier., inteligencja	32	49	12	7	67
Prac.umysł.niż.szczębla	27	25	27	21	114
Pracownicy fiz.-umysł.	12	42	20	26	64
Robotnicy wykwalifikowani	25	20	24	32	114
Robotnicy niewykwalifik.	25	25	25	26	61
Rolnicy	36	18	18	27	80
Prywatni przedsiębiorcy	27	47	9	16	35
Bierni zawodowo					
Renciści i emeryci	33	19	24	24	416
Uczniowie i studenci	34	19	19	28	50
Bezrobotni	27	20	28	25	122
Gospodynie domowe i inni	25	22	27	26	102
Dochody na jedną osobę					
Poniżej 750 tys.zł	25	14	24	36	206
750 tys. - 1249 tys.	29	20	28	23	332
1250 tys. - 1749 tys.	30	27	20	23	281
1750 tys. - 2249 tys.	34	23	22	21	168
2250 tys. i powyżej	30	31	23	17	216
Ocena własnych war. mater.					
Złe	26	21	24	28	478
Średnie	30	23	25	23	582
Dobre	34	34	15	17	165
Zainteresowanie polityką					
Duże	31	46	7	16	117
Średnie	31	31	19	19	536
Małe lub żadne	27	12	30	30	573
Udział w prakt. religijnych					
Kilka razy w tygodniu	60	7	22	11	73
Raz w tygodniu	35	17	20	28	706
Kilka razy w roku	18	30	29	23	322
W ogóle nie uczestniczy	6	51	30	13	123
Poglądy polityczne					
Lewica	20	43	19	18	293
Centrum	29	24	25	22	386
Prawica	47	20	16	17	271
Trudno powiedzieć	22	7	31	40	273

Tabela 2. Czy Pan(i) zdaniem, religia powinna być nauczana w szkołach państwowych czy też nie?

(%)

	Tak	Nie	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	57	38	5	1225
Płeć				
Mężczyźni	54	41	5	558
Kobiety	60	35	6	667
Wiek				
do 24 lat	45	51	4	162
25-34	45	49	6	186
35-44	47	47	5	285
45-54	63	35	2	205
55-64	68	26	6	194
65 lat i więcej	74	17	9	193
Miejsce zamieszkania				
Wieś	65	28	7	472
Miasto do 20 tys.	65	31	4	141
od 21 do 100 tys.	49	45	6	243
101-500 tys.	53	43	4	198
501 tys. i więcej mieszk.	44	53	3	171
Region				
Północny	42	54	4	145
Zachodni	47	47	6	124
Środkowo-zachodni	55	41	4	176
Środkowy	57	37	6	223
Wschodni	74	24	3	143
Południowo-wschodni	66	25	8	197
Południowo-zachodni	54	41	6	217
Wykształcenie				
Podstawowe	68	25	7	450
Zasadnicze zawodowe	55	41	4	321
Średnie	48	48	5	359
Wyższe	47	50	3	96
Grupa społ.-zaw. pracujący				
Kadra kier., inteligencja	44	52	4	67
Prac. umysł. niż. szczebla	46	48	6	114
Pracownicy fiz. - umysł.	54	41	5	64
Robotnicy wykwalifikowani	46	47	7	114
Robotnicy niewykwalifik.	57	42	1	61
Rolnicy	73	25	3	80
Prywatni przedsiębiorcy	45	48	7	35
Bierni zawodowo				
Renciści i emeryci	68	25	7	416
Uczniowie i studenci	41	59	0	50
Bezrobotni	46	47	7	122
Gospodynie domowe i inni	59	38	2	102
Dochody na jedną osobę				
Poniżej 750 tys. zł	70	24	6	206
750 tys. - 1249 tys.	56	40	5	332
1250 tys. - 1749 tys.	60	33	8	281
1750 tys. - 2249 tys.	56	40	4	168
2250 tys. i powyżej	46	50	4	216
Ocena własnych war. mater.				
Złe	56	37	6	478
Średnie	59	36	5	582
Dobre	50	46	4	165
Zainteresowanie polityką				
Duże	45	50	5	117
Średnie	53	42	4	536
Małe lub żadne	63	31	7	573
Udział w prakt. religijnych				
Kilka razy w tygodniu	86	14	0	73
Raz w tygodniu	67	27	5	706
Kilka razy w roku	42	52	6	322
W ogóle nie uczestniczy	21	71	8	123
Poglądy polityczne				
Lewica	46	50	4	293
Centrum	53	42	5	386
Prawica	67	30	3	271
Trudno powiedzieć	64	26	9	273

Tabela 3. Czy Pan(i) zdaniem, religia powinna być nauczana w przedszkolach czy też nie?

(%)

	Tak	Nie	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	44	50	6	1225
Płeć				
Mężczyźni	45	50	4	557
Kobiety	42	50	8	667
Wiek				
do 24 lat	41	53	6	162
25-34	40	55	5	185
35-44	32	63	5	285
45-54	42	54	4	205
55-64	55	40	6	194
65 lat i więcej	57	31	12	193
Miejsce zamieszkania				
Wieś	52	41	7	472
Miasto do 20 tys.	51	44	6	141
od 21 do 100 tys.	36	55	9	243
101-500 tys.	41	55	4	197
501 tys. i więcej mieszk.	28	69	3	171
Region				
Północny	33	63	4	145
Zachodni	33	58	8	124
Środkowo-zachodni	47	48	5	175
Środkowy	41	53	6	223
Wschodni	48	46	7	143
Południowo-wschodni	54	39	6	197
Południowo-zachodni	44	49	7	217
Wykształcenie				
Podstawowe	53	38	9	450
Zasadnicze zawodowe	44	50	6	320
Średnie	34	62	4	359
Wyższe	31	63	5	96
Grupa społ.-zaw. pracujący				
Kadra kier., inteligencja	36	56	8	67
Prac. umysł. niż. szczebla	27	71	2	114
Pracownicy fiz. - umysł.	24	73	3	64
Robotnicy wykwalifikowani	36	57	7	114
Robotnicy niewykwalifik.	47	53	0	61
Rolnicy	54	43	4	80
Prywatni przedsiębiorcy	32	67	1	35
Bierni zawodowo				
Rencisci i emeryci	55	36	9	416
Uczniowie i studenci	47	53	0	50
Bezrobotni	37	55	9	122
Gospodynie domowe i inni	41	50	9	102
Dochody na jedną osobę				
Poniżej 750 tys. zł	55	38	8	206
750 tys. - 1249 tys.	43	50	7	332
1250 tys. - 1749 tys.	45	48	7	281
1750 tys. - 2249 tys.	39	55	6	168
2250 tys. i powyżej	36	60	3	216
Ocena własnych war. mater.				
Złe	42	50	8	478
Średnie	46	48	6	582
Dobre	40	58	2	164
Zainteresowanie polityką				
Duże	37	60	3	117
Średnie	39	56	5	536
Małe lub żadne	50	42	8	572
Udział w prakt. religijnych				
Kilka razy w tygodniu	64	32	4	73
Raz w tygodniu	51	42	7	706
Kilka razy w roku	32	62	6	322
W ogóle nie uczestniczy	18	79	3	122
Poglądy polityczne				
Lewica	34	63	3	293
Centrum	39	56	5	385
Prawica	51	45	4	271
Trudno powiedzieć	54	34	13	273

Tabela 4. Chciał(a)by Pan(i), żeby można było brać ślub kościelny bez konieczności brania ślubu cywilnego?

(%)

	Tak	Nie	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	42	43	15	1224
Płeć				
Mężczyźni	46	40	14	556
Kobiety	38	46	16	667
Wiek				
do 24 lat	49	40	12	162
25-34	47	37	16	185
35-44	36	50	14	285
45-54	40	47	13	204
55-64	43	45	13	194
65 lat i więcej	41	37	22	193
Miejsce zamieszkania				
Wieś	41	40	18	472
Miasto do 20 tys.	44	44	11	141
od 21 do 100 tys.	38	50	12	242
101-500 tys.	43	40	17	197
501 tys. i więcej mieszk.	45	43	12	171
Region				
Północny	39	42	19	145
Zachodni	31	54	16	124
Środkowo-zachodni	32	57	11	174
Środkowy	53	31	16	223
Wschodni	42	45	13	143
Południowo-wschodni	44	42	14	197
Południowo-zachodni	44	40	16	217
Wykształcenie				
Podstawowe	42	42	16	450
Zasadnicze zawodowe	45	40	15	319
Średnie	39	47	14	359
Wyższe	39	46	14	96
Grupa społ.-zaw. pracujący				
Kadra kier., inteligencja	35	51	14	67
Prac. umysł. niż. szczebla	35	56	9	114
Pracownicy fiz. - umysł.	40	46	15	64
Robotnicy wykwalifikowani	47	29	24	113
Robotnicy niewykwalifik.	38	48	14	61
Rolnicy	45	44	12	80
Prywatni przedsiębiorcy	44	50	7	35
Bierni zawodowo				
Rencisci i emeryci	42	41	17	416
Uczniowie i studenci	50	43	7	50
Bezrobotni	47	40	13	122
Gospodynie domowe i inni	36	46	18	102
Dochody na jedną osobę				
Poniżej 750 tys. zł	43	41	17	206
750 tys. - 1249 tys.	42	44	14	332
1250 tys. - 1749 tys.	44	43	13	281
1750 tys. - 2249 tys.	39	42	19	167
2250 tys. i powyżej	40	47	13	216
Ocena własnych war. mater.				
Złe	43	42	16	478
Średnie	41	43	16	581
Dobre	42	47	11	164
Zainteresowanie polityką				
Duże	42	52	6	116
Średnie	41	44	15	536
Małe lub żadne	42	40	17	572
Udział w prakt. religijnych				
Kilka razy w tygodniu	40	50	10	73
Raz w tygodniu	42	42	15	705
Kilka razy w roku	45	40	14	322
W ogóle nie uczestniczy	28	52	20	122
Poglądy polityczne				
Lewica	35	56	9	293
Centrum	43	43	14	384
Prawica	55	35	11	271
Trudno powiedzieć	34	38	28	273